

DUŽIJANCA – IZVORNO VJERSKO SLAVLJE

Iako nerado, ipak svi moramo priznati da bez rada ne možemo. A po tome što nam je rad svima podosta težak možemo zaključiti da nam je to više „kazna”, nego nagrada, kako nam to i Biblija na prvim stranicama daje na znanje: „U znoju lica svoga kruh svoj ćeš jesti...” Post. 3,19.)

Otkako je Sin Božji Isus na zemlji postao Radnikom i deset puta više vremena posvetio životu u Nazaretu radeći do te mjere da Ga nisu drugačijeg ni

znali, nego „sina tesareva”, rad je posvećen. Sasvim je izmjenio odnos prema radu. Rad više nije prvenstveno izvor zarade, nego suradnja sa Stvoriteljem koji „uvijek radi”, a mi mu se pridružujemo. Tako se može razumjeti prisposoba „o radnicima u vinogradu”, gdje su onaj što je radio cijeli dan i onaj koji je radio samo jedan sat izjednačeni dobivši po dinar. Po Kristu u toj prisposobi pravda zadovoljena, a želi se naglasiti, da

je radnik (bilo koji) veći po tome što je radeći surađivao sa Stvoriteljem, nego po tome što je utrošio znanje ili vrijeme!

To potvrđuje i drugo mjesto koje tvrdi da nije važan onaj koji „sije”, nit je tko onaj koji „žanje”, nego je važan onaj koji daje „da raste”. U drugom smislu isto to kaže i sv. Pavao: „Ja sam posijao, Apolon je zalio, a Bog daje da raste...”

Nastavak na 5. strani

UMRO JE JOSIP BROZ TITO

Kada čovjek uzima pero da napiše komentar za jedno razdoblje koje je prošlo od prošloga broja mora se nekako staviti u dosluh sa zbivanjima u Crkvi i cijelom svijetu da bi mogao osjetiti ritam života u jednoj mjesnoj Crkvi.

Iako tolike sile u svijetu rade na razaranju jedinstva i vuku čovjeka još u dublju materijalnu bijedu. Tolika nasilja nad pojedincima i narodima, tolike ekonomske blokade, toliki ratni sukobi već plamte i tolike druge rušilačke sile obilježavaju ove naše dane. No pozornom oku ne može izmaći, makar to na prvi mah izgleda posve suprotno ovome što je rečeno, u svijetu se sve više širi val čežnje za jedinstvom, za sveopćim bratstvom za mirom. Toliki međunarodni sukobi, tolike izjave i toliki konkretni koraci koje čine pojedini narodi i međunarodne ustanove, sve to postaje jedinstveniji vapaj za jedinstvom bez kojega kao da nam nema ni golog opstanka na ovom planetu. Čini se da je Crkva ovog povjesnog časa, kao malo kada u svojoj prošlosti svjesna svoje uloge u životu čovječanstva.

Ona postaje sve više tvorac, graditelj mostova među narodima i to ne samo na svojem vrhu, nego i u bazi. Tko ne vidi strahovitu objedinjujuću moć u papinim apostolskim putovanjima, u njegovim pothvatima da tolike mjesne Crkve objedini i u jedno složi, sjetimo se samo sinode sa holandskim, ukrajinskim biskupima, Tolika pisma i pobude pojedinim biskupskim zborovima u pojedinim narodima, sve do njegovih ekumenskih susreta u Carigradu, Akri, Rimu i drugdje. Toliki kardinali putuju u njegovo ime, da izmire zavađene narode. Mješovita pravoslavno-katolička teološka komisija počela ovih dana na Rhodosu sa nakanom da ukloni nanose vjekovnih nepovjerenja i krivih predrasuda, koje su nam namrla stoljeća duge i bolne podijeljenosti. No jedan događaj koji se je zbio u Rimu

4. svibnja 1980. godine u 19. sati raznesena je vijest eterom, da je JOSIP BROZ TITO nakon duge i teške bolesti zamijenio ovaj život sa onim vječnim. Naša domaća Crkva, suglasno dogovoru naših biskupa, uključila se je, na sebi svojstven način, ispraćaju pozemskih ostataka njegova tijela do mauzoleja na Dedinju, a poslije toga se sabrala u molitvi, da bi zahvalila Bogu za sve što je dobra Bog učinio ovoj zemlji i narodima po životu djelovanju pokojnoga predsjednika Tita; moleći na poseban način da Bog, izvor pravoga mira i jedinstva, sačuva u miru, pravednosti i ljubavi cijelu našu Domovinu i cijeli svijet.

Naš domaći biskup Mons. Matija Zvekanović, kao i svećenici po našim gradovima izrazili su svoju sućut nad predsjednikovim odlaskom na način kako je to bilo u dotičnoj sredini organizirano, bilo putem komemorativnih sjednica, upisa u Knjigu žalosti i slično. U našem sjemeništu Paulinum održana je komemorativna akademija. Pridružujući se tako Crkvi u Domovini, kao i onoj Općoj, rasutoj po čitavom svijetu, koju je kao izaslanik Petrove apostolske Stolice zastupao Mons.

Achille Silvestrini, dok su domaću Crkvu zastupali predsjednik Biskupske Konferencije Jugoslavije i prvi biskup Crkve u Hrvata Mons. Franjo Kuharić, te podpredsjednik i prvi biskup Crkve u Slovenaca, uz predstavnike ostalih kršćanskih Crkava u Domovini.

Tjedan dana kasnije u nedjelju 11. svibnja sva je naša mjesna Crkva bila sabrana u jedinstvenoj misli i htijenju, moliti Gospodina da sačuva mir u svijetu i da u istini i ljubavi objedini ovaj svijet, koji se je simbolički, na sprovodu predsjednika Tita, tako jedinstvenim pokazao. Jer svijet samo jednu perspektivu ima, a ta je: jedinstvo u poštivanju raznolikosti osoba i naroda. To je bila osnovna ideja vodilja za koju je predsjednik Tito istrošio veliki dio svoga života. Makar ta vizija često izgledala nerealna i gotovo neostvariva kao san, ali ipak ona postaje i ostaje jedina mogućnost, jedino ljepše sutra pa koje svatko od nas treba da dade svoj udio, a mi sljedbenici Isusa Krista i sinovi Crkve na poseban način, jer znamo da je to bila poslijednja Isusova želja i molitva, čak i prije osnutka same Crkve, „Oče, da svi budu jedno!” (Iv 17, 21).

18. svibnja ove godine na poseban je način utješio mnoga srca. Više od pedeset tisuća mladih iz cijeloga svijeta došli su reći Papi (baš na njegov šezdeseti rođendan!) a time i cijeloj Crkvi i čovječanstvu, da oni uz milijune svojih vjerničkih istomišljenika, odlučili postaviti kao cilj svoga života ostvarenje Isusove poruke: „Da svi budu jedno.” Zato su ovogodišnjem svom susretu dali moto; Za jedan ujedinjeni svijet!

Zato evo i naše domovinske i mjesna Crkva, budući su svjesne, gdje je najdublji korijen jedinstva, počinju organizirati cijeli niz Euharistijskih

susreta i kongresa na nivou biskupije ili metropolija. Sva-ko naime jedinstvo među ljudima izvire iz jedinstva s Bogom, a Euharistija u tom vidu ima svoje posebno mjesto, jer je najdublja bit njezinog opstanka upravo to da povezuje čovjeka s Bogom i tako čovjeka s čovjekom. Iz te realnosti rađaju se pojedinci i cijele generacije koji postaju tvorci novih vremena, Kao da nas u tom i slavlje ovih velikih obljetnica rođena sv. Benedikta i sv. Franje Asiškog, žele utvrditi, da vjerovati u jedinstvo Crkve i svijeta nisu utopije, nego velike nade Crkve i svijeta.

Kujundžića

Kada se vrata škola i tolikih ustanova zatvore, a sunce svojim zrakama i toplinom kao da nekako uspori naše korake i smanji radni elan, tvorničke hale poprimaju još siviji izgled, papir na stolovima službenika čini se još mrtvijim i hladnijim nego inače, a misli se naše nekako spontano pružaju u želju otići nekamo i malo počinuti. Ista je misao vodila i naše davne predke kada su nakon napora kopanja ovih prostranih bačkih polja, jer tada još nije bilo herbicida, i nakon žetve koja je uistinu bila ozbiljan posao, naporan i mučan, napraviše kratki predah i dadoše maha radosti da je posao završen, a Bogu hvalu da je žetva bila obilata. To su naše žetvene svečanosti koje su tako duboko pustile korijenje u svijest našeg naroda, a zovemo ih dužijančama. One svojom sadržinom nekako žele biti posvetom cjelokupnog čovjekova rada. Zato bi smo se danas zaustavili pred tom stvarnošću sa ovim pitanjem:

Što uistinu posvećuje ljudski rad?

O ovoj temi se dosta često govori i piše pod različitim vidovima. Tako da danas već imamo razrađenu cijelu teologiju rada. No mi bi smo se danas željeli zaustaviti jednostavno kao ljudi, koji ozbiljno žele živjeti Isusu Riječ. Imam pred sobom čovjeka, koji jedva probuđen sjedi na rubu postelje i težak mu je onaj prvi korak u sivilo svakidašnjice, ili ostarjela seljaka čiji se sinovi razidoše po sveučilišnim centrima, a on sa nekoliko nejačadi i umornom suprugom bori se sa komadom pradjedovske zemlje bez velike vizije da taj salaš poslije njega neće opustjeti. Ili majka koja svaki dan započinje iznova svoj monotoni posao kuhanja, pranja, pospremanja i tolikih drugih sitnica koje nitko niti ne zapaža, osim ako ostanu neuređene. Ili student koji se po koji put nadnosi svim silama svoje izmučene memorije nad debelu knjigu pripremajući se za ispit po tko zna koji put. Što njima i tolikima drugima pružiti kao čaroban štapić čiji bi udarac trebao tu sivu stvarnost pretvoriti, ako baš ne u jedan čaroban svijet bajke, a ono barem da ublaži sve to sivilo života?

LJUBAV KOJA POSVEĆUJE

Ako to želimo, onda moramo poći svecima, jer oni su stručnjaci u Božjim stvarima. Njima je polazilo za rukom život pretvoriti u bajku. Zar nam to majka Terezija, o. Ante Gabrić, Chiara Lubich, i toliki drugi ne svjedoče? Oni imaju taj čarobni štapić koji se zove ljubav.

Ljubav je ono što posvećuje sav ljudski rad.

Jedna od najosnovnijih poruka zapravo najveće otkriće Evanđelja i Isusova poslanja uopće jest ljubav kao osnovni pokretač svih vrijednosti i svih snaga. Ono najdublje u svim stvarima jest trag Božje stvaralačke ljubavi koju nije uspjela iskvariti zloporaba ljudske ljubavi — grijeh. Kada stvarima idemo do dna, uvijek ćemo naći tajnoviti trag Božje stvaralačke moći ili bolje njegovog samog božanskog bića i zato ako rad postavimo na ove tračnice, da je to traganje za otkrićem ljubavi, onda ono dobiva sasvim novi smisao. Ali ovaj smisao se otkriva samo onima koji znaju ljubiti i iz ljubavi djelovati, već je davno sv. Augustin ponavljao svojim riječima onu Isusovu, da će se objaviti samo onima koji ga ljube, govoreći da se do istine, dakle do spoznaje, dolazi ljubeći, a ne mudrujući, pa makar to bilo i nad vrijednim teološkim knjigama. Što to u praksi znači? Početi činiti iz ljubavi! Prvo, motiv moga djelovanja mora biti ljubav. Ljubav prema djetetu, majci, učitelju, čitaocima, neprijateljima, svijetu koji nas okružuje, sve do same mrtve prirode. Dakle, svaki moj čin treba biti pokrenut iz ljubavi. Ustajem iz postelje, stavljam ruku na motiku, uzimam pero u ruku, perem suđe i toliko, toliko drugih situacija sve to činim iz ljubavi prema onima najbližima, najdražima i što se više budemo u tu stvarnost upuštali, krug će bivati sve širi, a broj ljubljenih sve veći, tako da ćemo s Pavlom VI moći reći: „Nitko mi nije stran, nitko isključen, nitko, pa makar i odijeljen, dalek. Svako je ljubljeno biće prisut-

no.” I posve jasno da ako se tim putem pođe, mora se stići i do samoga osobnoga Boga u osobi Isusa Krista koji postavlja kao zakon; sve što je učinjeno čovjeku — „najmanjem” to je učinjeno njemu samomu. Bacimo iz ove perspektive pogled unatrag, što je držalo kroz prošlost te naše divovske majke koje su radale brojnu djecu i doslovce se istrošile kao svijeće na oltaru obiteljskog ognjišta. Tolike kremen značajeve u ulogama očeva obitelji, svećenika, narodnih preporoditelja... Što ih je nosilo? Samo ljubav. Kako je to potresno čitati kod biskupa Antunovića, kada sam o svom trošku izdaje teološke knjige, svom jedva pismenom puku. I zato nailazi na nerazumevanja na koja u posveti jedne knjige piše: „Dao Bog, da ti (štioče) ovo barem onoliko duševnog naslađenja doprinjelo, koliko je mene truda stalo.” Ali kakova se vizija pruža tek pred nama, ako svijet znademo preobraziti s ljubavlju. Ako ikada, onda danas vrijede riječi Pavlove, kako sav svijet i sva priroda željno očekuju pojavu sinova Božjih, jer stenje pod teretom sebičnosti. Što je dovelo do ovakove situacije u svijetu, ako ne različite neljubavi, sebičnosti poedinaca i naroda. Što je učinilo da su obitelji postale poprišta sukoba generacija pa i samih bračnih drugova, ako ne sebičnost? Što potkapa opstojnost pojedinih naroda ako ne sebičnost i nespremnost na žrtvu? Što je ono što je učinilo od hrama prirode, koja je majka koja nas hrani, jedno veliko smetište: zagađena voda, hrana i sam zrak. Sve je to djelo ljudske neljubavi i sebičnosti. Ako želimo vratiti čast obeščašćenoj prirodi, ako želimo vratiti sklad i sreću u obitelji, ako hoćemo vratiti povjerenje u međuljudske odnose i pomoći da se svijetu vrati mir, onda treba početi posvećivati svoj posao ljubavlju, prema savjetu sv. Ivana od Križa: „Gdje nema ljubavi, unesite je, pa ćete ljubav žeti!”

OBITELJ U SVETOPISAMSKOJ VIZIJI

Uvijek se sa strahopoštovanjem sjećamo jednoga članka naše vjere; jedan Bog u trima Osobama, što je temelj kršćanstva. Čovjek se osjeća razdragan kad shvati da je tom istinom Bog objavio svoj nurnji život nama ljudima. Još više, On nas je pozvao da taj božanski život u Njemu i po Njemu živimo.

Već smo u ranijim razmišljanjima o obitelji rekli da je ona divno Božje djelo, a da se čovjekova narav upravo kroz obitelj definira kao socijalno — društvena. Čovjek je upravo kroz obitelj sličan troosobnom Bogu. Kao što tri božanske Osobe žive u savršenom skladu jedinstva Naravi u punini ljubavi Duha Svetoga, tako isto obiteljsko trojstvo: otac, majka i dijete imaju za zadatak graditi jedinstvo do te mjere da postanu „jedno tijelo”. To jedinstvo obitelji je temeljna poruka za sreću svake obitelji. Ako to jedinstvo nije ostvareno obitelj se raspada.

U ovom razmišljanju pođimo dalje. Znamo, da je Crkva nastavak Kristovog djela u povijesti. Crkva je po svojoj biti zajednica satkana od mnogih i sjedinjena Duhom Svetim u jedan božji narod, u jedno Kristovo Tijelo. Snaga Crkve je jedinstvo u različitosti oso-

O B I T E L J — C R K V A U MALOM

ba tako savršeno, da se svatko osjeća pravim članom zajednice obogaćujući je svojim učešćem na svoje osobno posvećenje. Crkva je zajednica jedinstva i milosti.

Po sakramentu ženidbe brak postaje to isto. Zato možemo slobodno reći da je svaka kršćanska obitelj „crkva u malom”. Zato je obitelj za Crkvu najveća vrednota. Zato se Biskupska Sinoda u Rimu ove godine okreće obitelji. Kad je obitelj uzdrmana, nesigurna je čitava Crkva.

Skladnost u obitelji gradi se tako, da svaki član dade svoj doprinos. Svi su okrenuti istom Bogu, svi se hrane istom „duhovnom manom”, svi uče iz istog izvora Božje riječi... Takva obitelj postaje u sebi jaka i počima biti svjetionik svijetu u kojem živi. Takva obitelj postaje ugodno ozračje odmora i radosti za svakog pojedinog njenog člana, gdje se svi problemi rješavaju istim Kristovim ključem. Takva obitelj teži da bude plodna i da se dariva bezbroj puta baš kao što i Trojedinu Bog nama ljudima.

Možemo primjetiti, da je samo u Crkvi i kroz Crkvu moguće sagledati uzvišeni ideal što ga je Stvoritelj namijenio obitelji, a Krist je doveo do punine. Ova „godina obitelji” neka nam pomogne da se obogatimo tim spoznajama i milostima za svoje osobno kao i za cijelinu obitelji, dobro i posvećenje.

AK

**ČITAJTE
NAŠE
JEDINE
KATOLIČKE
NOVINE
GLAS
KONCILIA**

DUŽIJANCA

Od tada je rad u teoriji i praksi svakog kršćanina dobio novu dimenziju. Ta dimenzija ništa ne oduzima poštenom ljudskom radu, nego mu dodaje i vertikalni smjer koji mu pripada. Čovjek će tada osjetiti suradničku ruku Očevu kojemu po završenom poslu treba reći: HVALA!

1986. godine navršit će se tri stotine godina dolaska najbrojnije grupe Bunjevaca-Hrvata u ove krajeve. Iako je bio velik kontrast između hercegovačko-ličkog krša i rodniha bačkih ravnica, brzo su se uživali u novu sredinu i ozbiljno se prihvatili posla, tako, da u tom relativno kratkom periodu već skoro sedamdeset godina slave „Dužijancu”, dan zahvalnosti Bogu za primljene darove.

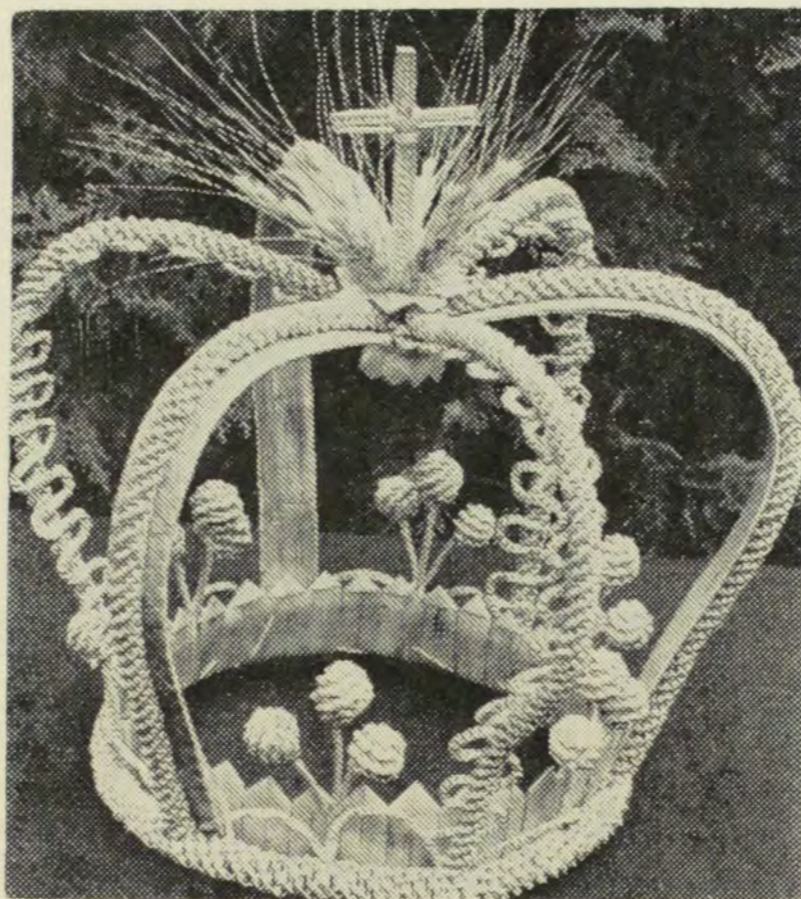

Kako je nastala Dužijanca?

Počelo je sasvim spontano u kućama vjernika. Završetak žetve na salašima je uvijek bio svečan. Kosilo se ručno kosama na kojima je privezan „prlj” koji je slagao žito s desna na lijevo, kako je risar kosio. Pred sobom je držao „vondir” u kojem je nosio „gladalicu” za oštrenje kose. Trebalo je znati otkovati kosu, jer je od toga zavisio uspjeh i lakoća posla. Za risarom je išla risaruša koja je „kukom” skupljala žito u snoplje. Za sobom je vukla „uža” koja se rano, za rose pletu od žita i užima je vezala snoplje. Kasnije su zajednički snoplje „sneli u stave”, a zatim dili u „krtine”.

Da bi posao išao brže i da žito ne bi stajalo na njivi nesa-

diveno u krtine, risari su se udruživali. U tom slučaju, prvi risar koji je vodio posao prozvan je „bandašom”, a risaruša „bandašicom”. Oni su najčešće diktirali tempo posla pa su bili redovito najsposobniji par.

Kruna

Kad se žito pokosilo, sadilo i ograbilo tada se splela „kruna”, vijenac od žita i stavio se bandašu na glavu. Putem do salaša se obično pjevalo i veselilo... Kad su se približavali salašu domaćin je pitao: Imal' puno krtina? Je li sve gotovo? Svi su odgovorili: Jeste, hvala Bogu! Kako je obično bila velika vrućina oni su se prali i polivali, a domaćin je spremio dobar ručak i dobro vino. Veselje se obično zadržalo dugo...

Djevojke pletu...

Dužijanca vjersko-narodno slavlje

Kada je 1911. godine presvj. Gosp. Blaško Rajić, tada župnik župe sv. Roka i generalni vikar, osnovao „Katoličko Divojačko društvo” u Subotici kome je Justika Skenderović bila prvi predsjednik, jer je ona bila suosnivačica, Dužijanca postaje formalno vjersko slavlje. Naime, mnoge djevojke toga društva bile su risaruše te su zdušno podržale ovakvu Rajićevu odluku. Tako je 1911. godine u crkvi sv. Roke održana prva Dužijanca, a bandaš je bio Ive Prčić i bandašica Marija Prčić. Sve do 1914. godine, do početka 1. svjetskog rata je držana u crkvi sv. Roke da onda nakon rata prijeđe u katedralu tamo ostane do današnjeg dana.

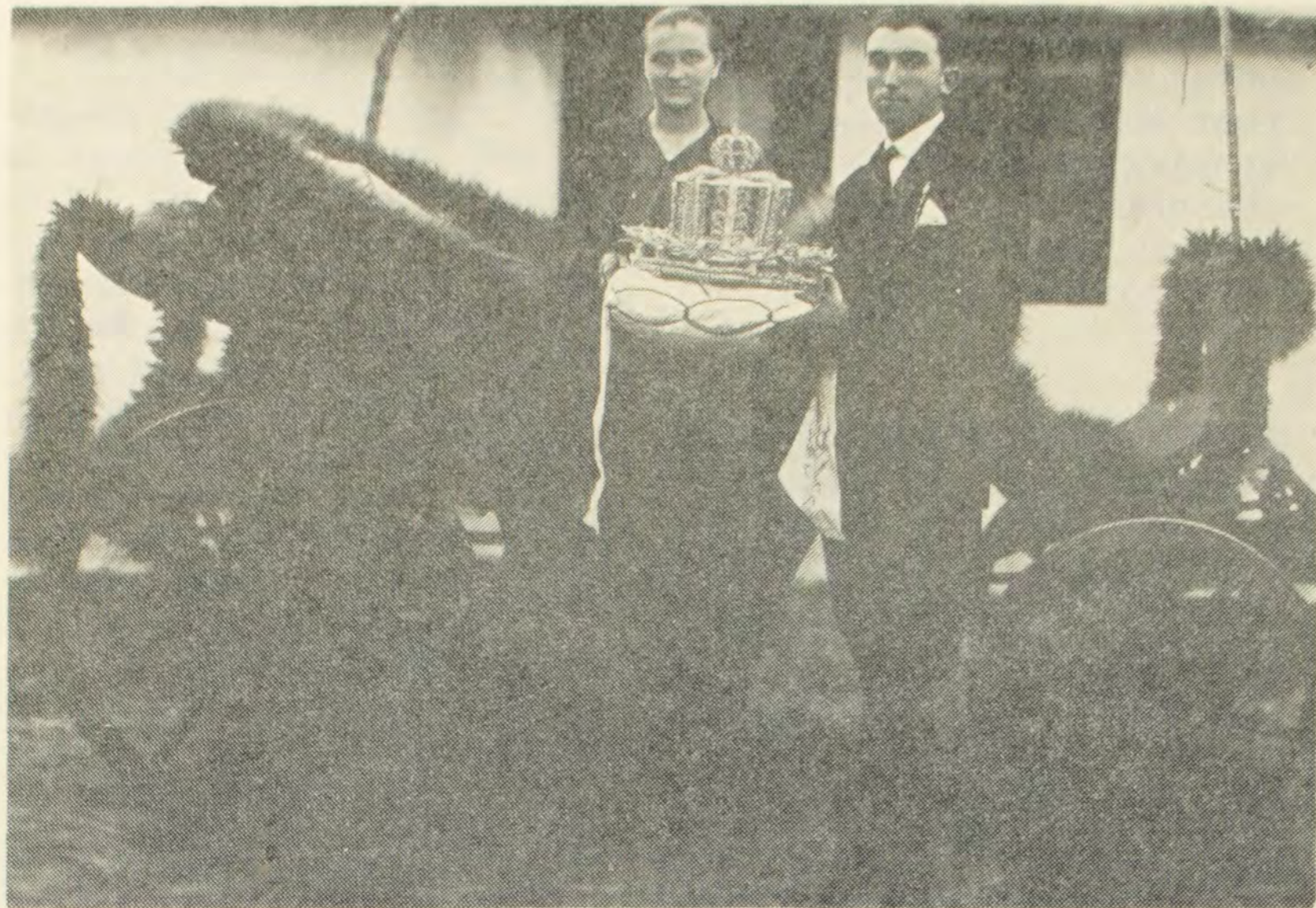
Prvotno je Dužijanca držana zadnjom nedeljom srpnja ili prvom nedeljom kolovoza, a od 1942. g. se uvijek drži na Veliku Gospu.

I bandaš i bandašica su se birali svake godine i to iz uzornih kršćanskih obitelji uz pristanak njihovih roditelja. Oni su davali žito za pletenje vijenaca, kako za kićenje crkve za tu zgodu, tako i za kićenje karuca (svečanih kola na kojima se voze bandaš i bandašica). Dvije sedmice ranije su se skupljali mladi i čistili žito te pleli vijence.

Slavlje je počimalo u njivama izvan grada (obično ispred križa kraj puta), gdje su uzimali „krunu” što je prvotno bio običan vijenac od klasja, a oko tridesetih godina su žene seljanke počele plesti od slame razne kršćanske simbole ili krunne slične kraljevskim na pr. Branimirova godina... To su prave umjetničke vrijednosti.

Bandaša i bandašicu na karucama kroz grad su pratili 20-200 konjanika sve do pred crkvu, gdje su ih dočekali svećenici sa masom vjernog puka.

Dužijanca vjersko

Bandaš i bandašica

Starješine su ih dočekivali, uzimali krunu i predali je djeci da je unesu u crkvu ispred svijeta. Tada je počela sv. Misa zahvalnica za primljene darove. Na kraju bi svi pošli u procesiji oko crkve noseći Presveti Oltarski Sakrament. Svi bi zapjevali veseli: **TEBE BOGA HVALIMO!**

Sve se ovo isto ovako drži do danas, s tim, da je u dva maha od 1941—1945 i od 1948—1957 g. sve obavljeno sa malim bandašom i bandašicom.

Dužijanca u okolini Subotice

Sasvim je normalno da je Dužijanca u gradu bila izazov za župne zajednice po okolini Subotice: Tavankutu, Žedniku, Đurđinu i Maloj Bosni. Naime, kako su podignute crkve u tim selima tako se počeo formirati vjerski život oko njih. Iako ne istovremeno, ali tamo oko 1950. g. počima Tavankut, Žednik i tako redom. Sve su te župe proslavile Dužijancu u svojim crkvama prije, da onda svi završe u katedrali na Veliku Gospu. Kasnije se još proširilo te i Sombor sa svojim okolnim filijalama slavi Dužijancu.

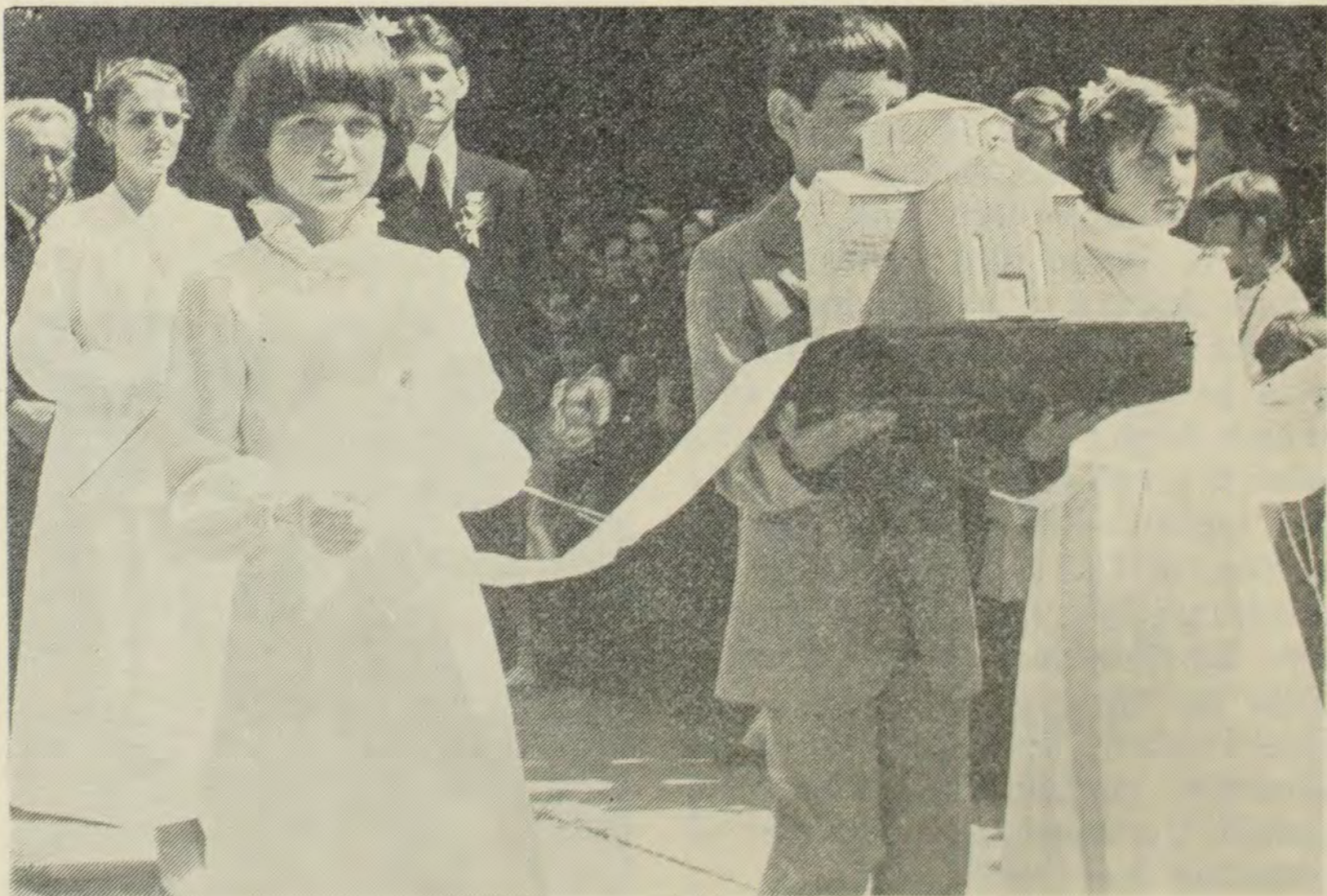
Dužijanca i „slamarke“

Radeći sa žitom mnoge naše žene (djevojke) spontano su počele plesti od slame: prstenje, lančice i druge predmete. Neke od njih su znale načiniti i nešto veće, te pokloniti kao uspomenu. Kad je Dužijanca uzela maha počele su one praviti „perlice“ od slame. Polako su počele praviti na poticaj župnika i

„krunu“ koja je prvotno stvarno ličila na kraljevsku krunu. Ispočetka su ti radovi bili manje uspješni, da bi se danas već pretvorili u prava remek djela koja se mogu naći ne samo u Subotici, nego i u Vatikanu, u Parizu, Zagrebu, Splitu itd., gdje su prigodom hodočašća nošeni kao specifični pokloni: Višeslavova krstionica, kupola sv. Petra, Kruna kraljice Jelene solinske...

Jedna od prvih takvih pletaćica od slame koja je radila veće predmete je **Đula Prčić** iz Tavankuta. Brzo zatim javljaju se i danas žive i vrijedne slamarke: **Kata Rogić, Matija Dulić, Marija i Manda Ivković Ivandekić** sa Đurđina, **Ana i Terezija Milodanović** sa Žednika, **Cilika Dulić i Đula Matković** iz Male Bosne i još mnoge nešto manje poznate. Rade one makete crkava, reљеfe i slike raznih motiva i veličina. Mogu se one predstaviti sa desetinama, a nekoje i stotinom svojih radova rasutih širom svijeta i domovine.

Što je posebno važno naglasiti da su to često veliki i dugotrajni radovi ovih vrijednih

Svečani ulaz u crkvu

Procesija

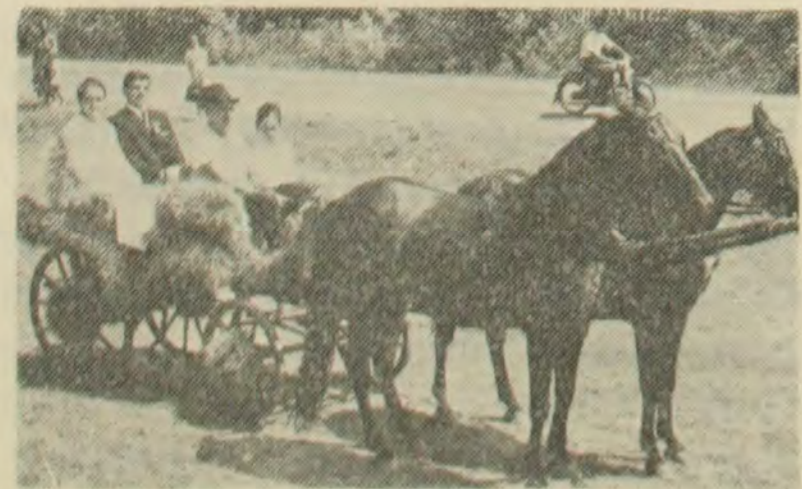
radnica, posve gratis žrtvovani Bogu, Crkvi za trajni spomen. na hvalu, onako, kako su velikodušno radile!

Blagoslov klasja

Dužijanca je jedan od mnogih znakova što **duboka vjera** može značiti i kako ona može nadahnuti mnoga velika djela od kojih žive pojedinci i generacije. Uvjereni smo, da će i ove, kao i dalje slijedećih godina okupljati sve one koji ne žele sami triumfirati svojim radom, već ga hoće kršćanski vrednovati!

B.S.

Bandaš i bandašica

POPIS BANDAŠA I BANDAŠICA OD 1911. g. — 1979. g. u SUBOTICI

Smatrali smo vrijednim sačuvati za povijest imena momaka i djevojaka koji su kroz 69 godina (uz manje prekide) bili bandaši i bandašice na Dužijanci u Subotici. Jedino u godinama prvog svetskog rata se Dužijanca nije održavala. Od 1941. g. do 1945. g. kao i od 1948. g. do 1957. g. su odrasle bandaše i bandašice zastupala su djeca i bandaše iz 1922. godine, a za 1925. godinu nismo sigurni.

Još se uvijek nađe onih koji se sjećaju ili imaju fotografiju pa nam mogu pomoći. Stoga lijepo molimo cijenjene čitaoce, da nam pišu ili možda i fotografiju pošalju ako znaju sigurno za ove godine koje su nepopunjene, kao i za popunjene ako su možda pogrešno upisani.

1936. g. nije držana Dužijanca radi velike proslave 250 godina dolaska najveće skupine Bunjevaca-Hrvata u ove krajeve, pa je Dužijanca uklopljena u ovo slavlje. Tada je bilo dva para koji su predstavljali bandaša i bandašicu: jedan u bjelom, kako je obično uvijek išla bandašica, a drugi u staroj narodnoj nošnji.

Evo popisa:

1911. godine	Ive Prčić
	Marija Prčić
1912. godine	Antun Skenderović
	Maca Bačić
1913. godine	Stipan Dulić
	Roza Peić Tukuljac
1914. godine	Nije održana radi početka rata.
1915. godine	" " "
1916. godine	" " "
1917. godine	" " "
1918. godine	" " "
1919. godine	Pajo Miković
	Geza Šarčević
1920. godine	Stipe Dulić
	Marija Dulić
1921. godine	Aleksandar Vidaković
	Marga Kopunović

1922. godine	Nismo mogli ustanoviti!
1923. godine	Jakov Šarčević
	Manda Jaramazović
1924. godine	Geza Dulić
	Kristina Jaramazović
1925. godine	Andrija Miljački M.
	Klara Skenderović
1926. godine	Mate Romić — Regić
	Kata Miljački M.
1927. godine	Marko Buđinčević
	Gabriela Skenderović
1928. godine	Pere Matković
	Giza Romić
1929. godine	Lajoš Penčić
	Jelena Buljovčić
1930. godine	Franjo Ostrogonač
	Rozika Pletikosić
1931. godine	Pere Jaramazović
	Giza Prčić
1932. godine	Lacko Vojnić Hajduk
	Elizabeta Poljaković
1933. godine	Josip Kujundžić
	Stana Mukić
1934. godine	Mate Jaramazović
	Etela Dulić
1935. godine	Bolto Kopunović
	Eta Matković
1936. godine	Grgo Vukov
	Elizabeta Đukić
	Koca Skenderović
1937. godine	Franjo Šarčević
	Ive Antunović
	Tona Skenderović
1938. godine	Ive Oračić
	Krista Dulić
1939. godine	Pajo Liroženčić
	Marga Dulić
1940. godine	Vinko Vuković
	Terezija Kuntić
1941. godine	Djeca su vršila ulogu bandaša i bandašica.
1942. godine	" "
1943. godine	" "
1944. godine	" "
1945. godine	" "
1946. godine	Lazo Ivković Ivandekić
	Roza Gabrić
1947. godine	Grgo Skenderović
	Anica Čović
1948. godine	Djeca su vršila ulogu i bandašice.
1949. godine	" "
1950. godine	" "
1951. godine	" "
1952. godine	" "
1953. godine	" "
1954. godine	" "
1955. godine	" "
1956. godine	" "
1957. godine	" "

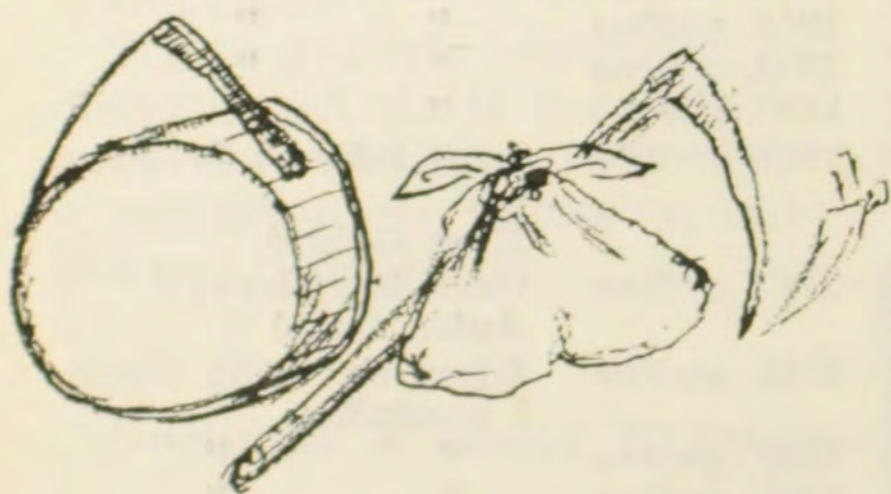

Djeca bandaši

HODOČASNIČKE CRTICE

1958. godine	Remija Matković Terezija Vujković L.
1959. godine	Ico Nimčević Kata Temunović
1960. godine	Lazo Kujundžić Marga Skenderović
1961. godine	Mate Dulić Vita Skenderović
1962. godine	Antun Suderević Jaga Kujundžić
1963. godine	Ivica Stantić Marta Pandžić
1964. godine	Mate Tumbas Marica Vukov
1965. godine	Pajo Kopunović Terezija Vojnić T.
1966. godine	Grgo Pijuković Doca Kujundžić
1967. godine	Marko Tonković Ilka Budinčević
1968. godine	Loko Kujundžić Stana Stantić
1969. godine	Blaško Matković Mira Budinčević
1970. godine	Pajo Prčić Marica Pandžić
1971. godine	Lazo Gabrić Marica Gabrić
1972. godine	Ivica Kopilović Marija Milodanović
1973. godine	Lojzija Kujundžić Julijana Kujundžić
1974. godine	Ante Skenderović Ana Tonković
1975. godine	Ive Vojnić T. Marica Brajkov
1976. godine	Tomislav Nimčević Gabrijela Vukov
1977. godine	Stipan Brajkov Nada Tumbas
1978. godine	Pere Kujundžić Marica Gabrić
1979. godine	Marko Gabrić Marga Stantić

Kazivala: Jovana Stantić
Bilježio: B. S.

Još je stari klasični mudrac zapisao: „Ne treba živjeti, treba putovati!” Za nas vjernike posebno su draga putovanja-hodočašća. U prvom redu zbog duhovne koristi, a zatim što se upoznaju druge zemlje i novi krajevi, ljudi i običaji, stiču se nova saznanja, obogaćujemo se novim doživljajima. Autobus postaje novi privremeni dom, a hodočasnici proširena obitelj. Duhovni vođa hodočašća, preko mikrofona nastoji stvoriti uvodno ozračje svih hodočasnika, tako da se brzo iskopčaju iz sva-

kodnevnih briga, a svoje misli usmjere prema sasvim drugim, novim događajima.

U mjesecu veljači, za vrijeme devetnice Gospi Lurdskoj, dogovorili smo se, da za 1. svibanj hodočastimo Gospi u Sinj. Izbor nije bio slučajan. Neki su tamo bili prije tri godine, kad smo se vraćali sa hodočašća iz Herceg Novog, i bili oduševljeni Gospom Sinjskom i srdačnošću njenih čuvara, naših dragih franjevac. A i nešto iskonsko, nepoznato, vuče nas Bunjevce u taj kraj, u kojem se još govori ikavicom i gdje i sada ima čistih bunjevačkih prezimena: Gabrić, Bešlić, Stipić, Matković. Sa prezimenima Gabrić i Stipić predstavila su nam se i dva franjevca u sinjskom samostanu.

U ranim jutarnjim satima, vođen sigurnom rukom naših šofera Jakova i Nandora, autobus je skoro nečujno klizio bačkom ravnicom, da kod povjesne Batine prijedje Dunav. Za ovo mjesto vezu nas ratne uspomenne VIII subotičke brigade, pa se sjećamo događaja a i naših dragih mladića, čije kosti leže u kosturnici u Bolmanu. U ugodnom raspoloženju molitve, razmatranja a i veselih ćaskanja, skoro neosietno prođosmo ravnju Slavoniju, i prešavši Savu, stigismo u „Bosnu ponosnu”. Namjera nam je bila, u bosanskom gradiću Maglaju posjetiti svetište našeg zemliaka, blaženog Leopolda Mandića. Ali nismo imali sreće. Nađosmo crkvu zaključanu. Ovaj mali promašaj brzo se zaboravio, kad nas autobus ponese kroz prekrasne predjele planine Vlašić, a na Kupresu nađosmo smetove svježeg snijega. Na čas zaustavismo autobus i počesmo praviti grudve od snijega, da bismo se kod kuće mogli pohvaliti, kako smo se na 1. maj gumbocali.

Dvadesetak kilometara ispred Sinja, s lijeve strane puta, ugledasmo pod brdom skupinu kuća. To je selo Vedrine, odakle je rodom i naša orguljašica i katehistica časna s. Tješimira. I ona je s nama u autobusu. Ugledavši rodnu kuću, vidno je uzbuđena, radosna. Dijelimo s njom radost. Iz autobusa je is-

praćamo pljeskom i ganutošću. Ta evo, iznenada će posjetiti svoje stare i boležljive roditelje. Tu će ostati samo ovo veče i noć, a ujutro će doći u Sinj, da posjeti svoju dragu Gospu, kojoj je hodočastila od malih nogu, a njoj zahvaljuje i svoje redovničko zvanje.

U Gospinom svetištu proveli smo čitavo veče i sutradan ujutro. Tu smo imali svete Mise, prilike za ispovijed i dovoljno vremena za privatne pobožnosti. Kako je ugodno moliti, razmatrati pred ovom čudotvornom slikom Majke Božje! Ovaj Gospin lik bio je svjedokom vjere i tjeskobe vjernih i hrabrih Sinjana, kada je na njih navalila turska sila. I sada pred ovaj Lik dolaze vjerna, ojađena i izranjena srca Gospinih štovatelja, da ih ona opet hrabri, liječi, pomaže. Koliko duhovne utjehe, jakosti može se primiti prilikom ovakvih susreta s Gospom, znaju oni koji joj se iskreno utječu.

Gostoljubivost sinjskih franjevac zaista nema granica. Otac Gvardijan, p. Mario i ostali, upravo su se natjecali u ljubaznosti i brizi za nas. Čak smo dobili i prenoćište!

U povratku krenusmo drugim putem, dolinom rijeke Vrbasa. I nismo se pokajali. Bogu hvala, hodočastio sam u mnoga Marijanska prošteništa: Lurd, Fatima, Marizell. Nagledao sam se dosta prirodnih ljepota tih zemalja. Prolazio sam preko Alpa, Pirineja i Apenina. Mogu reći, da i moja domovina, ništa ne zaostaje u tim divnim prirodnim ljepotama. Uz hučni Vrbas, zmijoliko vijuga trasa puta, s obe strane visoke planine, a gore plavo nebo. Tako satima. Pogled uživa u ljepoti divljire, a pamet se uzdiže na molitvu Bogu Stvoritelju.

Već je postalo nepisano pravilo, da hodočasnici koji prolaze kroz istočnu Slavoniju, svrate i u biskupski gradić Đakovo. Meta njihove pozornosti je čuvena đakovačka katedrala, za koju papa Ivan Dobri reče, da je najljepša crkva od Venecije do Carigrada. To je zaista vrhunsko

Iz crkve u domovini

Kardinal Šeper

čita „Bačko klasje“

Poštovano uredništvo.

Iskreno zahvaljujem na toplim izrazima sućuti i spomenu, koji ste uvrstili u prošlom broju Bačkog klasja povodom smrti moje majke. Preko tog spomena su saznali za smrt moje majke i mnogi drugi i izrazili svoju sućut. Njima također i ovim putem zahvaljujem.

Među izrazima sućuti posebno mi je draga sućut, koju mi je izrazio uzoriti gosp. kardinal Franjo Šeper. On je bio za vrijeme mojih bogoslovskih studija rektor Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu i odatle me osobno poznao. Dojmilo mi se, da me se još uvijek sjeća.

Uzoriti gosp. kardinal ističe u svom pismu, da je o smrti moje majke saznao upravo iz Bačkog klasja. Smatram korisnim, čak potrebnim, spomenuti Vam tu činjenicu, da vidite sa kakvom pozornošću prati uzor. g. kardinal sva zbivanja u Crkvi i u krajevima naše domovine i kako uz druge dužnosti za Opću Crkvu nalaže sebi napor da pažljivo pregleda naše krajevne novine i časopise u namjeri da bude obaviješten i o našim važnim i manje važnim događajima.

Uvjeren sam, da će Vam spomenuta činjenica biti posebno draga i da će Vas ujedno poticati da što savjesnije i odgovornije vršite povjerenju Vam dužnost, na duhovno dobro svih čitatelja Bačkog klasja u našoj biskupiji i izvan nje. Želim Vam u tome obilje Božje pomoći i ostajem s iskrenim poštovanjem.

Mihovil Zolarek

Nastavak sa str. 8

ostvarenje čovjekovog uma i srca. Razgledajući i uživajući u ovoj građevini, ote nam se uzvik sv. Petra: „Gospodine, dobro nam je ovdje biti...!“

U kasne sate, sretno stigismo u naš dragi Tavankut. Svuda prođi, opet kući dođi. Ipak, kod svoje kuće je najbolje i najljepše.

A. G.

LJUBLJANA IMA NOVOG
NADPASTIRA

Dana 13. travnja u ljubljanskoj katedrali zaređen je za nadbiskupa i slovenskog metropolitu mons. Alojzij. Šuštar Sveti Otac Ivan Pavao II imenovao ga je nasljednikom dotadašnjem nadbiskupu Jožefu Pogačniku koji je još 1977. g. zamolio Svetog oca papu Pavla VI da ga razriješi dužnosti.

Novi nadbiskup rodio se u selu Granadu iznad Treblja 14. studenog 1920. g. Pučku školu završio je u Trebnju, a gimnaziju u zavodu sv. Stanislava u Šentvidu. Maturirao je 1940. i iste godine stupa u ljubljansku bogosloviju. Nakon završene prve godine studija, odlazi u Germanikum u Rim gdje završava teološke i filozofske studije i postiže doktorat. Zaređen je za svećenika 1946. Godine 1949. teško je obolio i otišao je na liječenje u Švicarsku. U toj zemlji je radio kao duhovni pomoćnik i profesor teologije po mnogim mjestima kroz 27. godina. Od 1971 — 1976 godine vršio je službu tajnika Savjeta evropskih biskupskih konferencija. Pisao je članke i rasprave iz moralne i asketske teologije a radio je i na reviziji kanonskog prava.

Posvetu nadbiskupa vodio je apostolski pronuncij u Beogradu nadbiskup Michele Cechini, uz predstavnike biskupskih konferencija više evropskih zemalja kao i biskupi iz naše zemlje na čelu s predsjednikom biskupske konferencije Jugoslavije nadbiskupom Franjom Kuharićem Bili su prisutni predstavnici republičkih vlasti i predstavnici Pravoslavne i Evangelističke crkve kao i Islamske vjerske zajednice.

Obred je bio prožet divnim pjevanjem zbora i naroda koji nije mogao sav stati u katedralu. Novi nadbiskup je primio mnoge čestitke iz domovine i inozemstva. Tim čestitkama i lijepim željama se pridružuje i naš list.

Spectator

ALOJZIJ TURK NOVI BEOGRADSKI NADBISKUP

U Beogradu je posvećen novi nadbiskup dana 20. travnja u osobi mons. Alojzija Turka, glavnog urednika časopisa „Blagovest“. Posveta je obavljena u crkvi sv. Antuna, koja je tom prilikom bila ispunjena. Novog nadbiskupa su posvetili zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić uz papinskog pronuncija u Beogradu mons. Michele Cechinia i ljubljanskog nadbiskupa Šuštara. U svečanosti su sudjelovali brojni biskupi i provincijalli redova iz Jugoslavije.

Bili su prisutni i predstavnici Srpske pravoslavne Crkve i predstavnici federacije, SR Srbije i predstavnici grada Beograda. Vjernici su došli u velikom broju da pozdrave novog svog pastira i da mu zažele plodan i blagoslovljen rad na novoj dužnosti. Iste želje upućuje i naše uredništvo novom nadbiskupu.

PROSLAVA TISUĆGODIŠNJICE ROĐENJA SV. GERARDA

Apostolska administratura Banata sa sjedištem u Zrenjaninu, kao nasljednica nekadašnje čongradske biskupije, a kojoj je sv. Gerardo bio prvim biskupom, inicirala je proslavu u povodu tisućite obljetnice rođenja sv. Gerarda. Toj su se proslavi priključili i ostali vjernici mađarske nacionalnosti na uzemlju Jugoslavije. U sklopu tih poslova bilo je organizirano hodočašće u Rim i u Veneciju, rodni grad sv. Gerarda, koncem travnja i početkom svibnja. U Veneciji je banatski biskup Mons. Tomás Jung dobio dio relikvija sv. Gerarda koje se čuvaju u Veneciji na otoku Murano. U nedjelju 18. svibnja ove godine te su relikvije svečano počašćene u zrenjaninskoj župnoj crkvi sv. Ivana Nepomukog od predstavnika velikog dijela banatskih župa. U vezi sa tim jubilejem, organizirana su hodočašća pojedinih župa i dekanata i kod nas u Bačkoj u Utrinama, crkvi posvećenoj sv. Gerardu. Završne svečanosti ovog jubileja održat će se u lijepoj vršačkoj župnoj crkvi posvećenoj ovom svecu 14. rujna 1980. Svoj našoj katoličkoj braći mađarske nacionalnosti, želimo da ih ovaj jubilej napoji onim izvornim žanosom za Božju Riječ i Kraljevstvo Kristovo kojim je sv. Gerardo gorio, da ga je ta vatra dovela iz bogate Venecije u panonske ravnice, da bi tu dao svjedočanstvo za Isusa i zasadio Crkvu.

Bila je korizma, zima pri kraju, pa se smrznuti tavankutski pijesak počeo otkravljavati, a seoski puteljci i atari postali ne mali problem kako doći do crkve, dućana ili krupare. Bać Marku baš nestalo prikrupe, pa je morao „ko umriti” u obližnju kruparu, udaljenu od salaša dobre tri duži. Njegov konj imenom Dorin, vjerno ga je služio već dvadesetak godina. No, „vrime nosi brime” pa je i Dorin u svojoj vjernosti malo popustio i nekako postao ćudljiv. Kad smisli stane i trebalo je prilično strpljivosti i umješnosti ponovo ga nagovoriti da krene.

Ta Dorinova ćudljivost znala je ponekad izvući iz strpljivosti i njegovog gazdu bać Marka, pa mu se u tim trenucima znala omaknuti i koja manja psotka ili ružna riječ. Istini za volju, on i njegova vjerna druga Marta bili su dobri kršćani, poštovali Božji zakon i držali se crkve. Nakon što su podomili djecu, ostali su na starini i snosili mukotrpan život malih i jednostavnih ljudi. A kako su znaci starosti bili sve vidljiviji, oni su svoju bogoljubnost još pojačali, osjećajući da će uskoro trebati otići Bogu na istinu.

Tako i ovoga jutra, bać Marko je ručao, bacio dva džaćića mrvljenih kukuruza u lotra svojih kola, na noge navukao svoje valjane čarape i obuo papuče. Znajući da je već poprilično zaboravljiv, a da bez duvana ne može, Marta mu iz sobe donese tozlu s duvanom i šibicu i gurne mu u desni džep zimskog kaputa. Uprešavši konjića, Marko se s poprilično muke popne na kola, siedne i prihvati kajase, dovikujući Marti „zbogom”, sam poluglasno, već iz navike reče „Bože pomozite” i javi Dorina. Konj povuče kola, a ona pomalo tužno zaškripaše i neveselo zaklepetaše.

Odluči da ne ide okolo glavnim putem, nego prijeko atarićem na Ševinu ćošu, računajući da će tuda biti i lakše i prije. Točkovi su upadali do naplataka u tek otkravljeni crni pijesak, Dorin je sigurnim korakom vukao svoj teret, a bać Marko se nešto zamislio daleko i duboko, pa i ne primjeti da su ušli u poveću baru, koja se raz-

Bać Marko nije opsovao

lila po atarskom putu. Tek kad kola olakšaše a Dorin stane, kočijaš se ko malo nagnu naprijed i trgne se. Pogleda okolo. Nigdje u bliziri ni kuće ni salaša, okolo voda, on u papučama, Dorin stoji, a njemu umalo što se ne omakne psotka. U zadnji trenutak suzdrža se. I već malo smiren, reče sam sebi: „Marko, smiri živce!” I odluči da neće psovati, bilo šta se dogodilo.

Mirnim glasom i sasvim lagano javi Dorina. On samo malo potrese grivom, a koža mu po leđima zadrhta kao kad se ljeti brani od obada, i ni makac. Bać Marko malo počeka, pa će molećivim glasom: „Hajde, Dorine! Pa kreni! Ti stojiš u vodi, a ne ja. Tebe zebu noge, a ne mene. Što prija kreneš, prija ćemo biti na salašu!” Ništa. Konjić samo malo mrdne desnim uhom i ostane na mjestu kao ukopan. Gazda skupi svu strpljivost, malo počeka, pa će opet: „Hajde, Doro, Dorine! Kreni, pa ćemo prije svršiti u krupari, a onda na salaš u tvoju košaru. Tamo će ti biti toplo, a i znaš da te

u jaslama čeka tvoja zob!” Opet ništa. Dorin kao da je ogluvio. Nit' čuje, nit' se miče. Bać Marko pogleda u baru. Bar da nije obuo papuče, sašao bi i malo ga poveo. Zaokruži pogledom, a najbliži salaš dobru duž. U blizini nigdje živog ćeljadeta. Mirnim pokretom ruke izvadi tozlu, zavije cigaretu, zapali je i počme polako odbijati dimove. Sam sebi reče: „Baš se neću srditi. Ni opsovati. Da vidimo, ko će dulje izdržati.” Prošlo je već i dobra pola sata, a naš bać Marko sa svojim Dorinom stoji u sred bare i mrzne se.

„Hajde, Dorin kreni! Ta znaš da moramo odneti hranu i kokama i prasicima. Ako ne stignemo na vrime, bit će gladni, a i sam znaš kako je to gladovati.” Nikakve reakcije. „Bože šta ću raditi”, poluglasno se pita bać Marko. Još zadnji pokušaj da na lijep i miroljubiv način pokrene svog konjića, pa ako ne poslušaju, bit će svašta. „Sićaš li se Doro, kako sam te svako jutro češao, hranio i počio, a na oranju i u kolima uvik štedio.” Dorin se počeo mrdati. Odjedanput, kao da u mjestu zaigra na sve četiri noge, napregne mišiće, podupre se i kola lagano krenuše. Bać Marku se lice razvedri, oči kao da živnuše, i kao s malim ćudjenjem izgovori: „Bože dragi, pa i konj zna šta je zafalnost!”

S priličnim zakašnjenjem bać Marko se vrati na salaš. Ispregrne Dorina, uvede ga u košaru i sveže na njegovo mjesto za jaslama. Dohvati poveći naramak sijena, radosno ga baci pred konja, is nekim zadovoljstvom kao kad se osjeća pobjeda nad samim sobom, reče: „Ipak se ne mora psovati!”

Širom Bačke

KOMEMORACIJA Mo ALBE VIDA KOVIĆ U KATEDRALI

Subotičani znadu biti (i jesu) zahvalni i ne zaboravljaju svoje velikane. To su pokazali i prigodom 16-te obljetnice smrti velikog čovjeka, vrijednog svećenika i vrlo poznatog kao i priznatog skladatelja Albe Vidakovića.

Ovog trenutka nije važno kakav je vanjski sjaj dan ovoj obljetnici, koliko činjenica da ovaj naš domorodac uživa velik ugled i priznanje pa i u svom zavičaju.

Prečasni gosp. Franjo Vujković je predvodio koncelebraciju i izrekao zahvalnost Gospodinu Bogu koji je pozvao A. Vidakovića u svoju službu. I upravo u tom svećeničkom zvanju, kojem je Albe ostao vjeran, usavršio je svoje talente i ostvario Božje naume za dobro čovjeka.

Katedralni zbor, koji bi s pravom mogao nositi i ime »Albe Vidaković, izveo je pod sv. Misom Vidakovićevu »Staroslavensku misu« za tri nejednaka glasa, te motete: »Zemlja se potrese od Bože Antonića, a od Mo Milana Asića psalam 150 »Hvalite Boga.« Kod pučke sv. Mise u 10 s. prij. podne isti je zbor pjevao Vidakovićevu »Dvoglasnu sv. misu« te »Bone Jesu« u obradi velikog pokojnika. Sve je to uvježbano i izvedeno pod vještom dirigentskom rukom sestre Mirjane Pančić dok je orguljsku pratnju odlično izvela gđica Jelica Demšedi.

Neka bude i ovom zgodom izražena zahvalnost katedralnom zboru, voditelju zbora i orguljašici za vrijedan pothvat, a velikom Maestru Albi Vidakoviću vječni spomen.

M D

NOVOSADSKI HODOČASNICI U BAČKOM MONOŠTORU

Dana 13. svibnja, posjetila je jedna grupa hodočasnika iz Novog Sada Gospino svetište u Bačkom Monoštoru. To je zavjetni dan ovog mjesta, gde se slavi Fatimska Gospa. Veoma nas je lijepo dočekaio mjesni župnik vlč. Ivan Vizentaner, koji je hodočasnike upoznao s historijatom ovog svetišta, te s programom za taj dan. Sveta misa počela je u 12. sati koju je vodio preč. gosp. Jakov Grunčić, župnik iz Sonte, a snjim su koncelebrirali i više svećenika. U Monoštoru smo proveli veoma lijepe trenutke kroz sv. misu, kao i poslije. Usput smo posjetili drevni Bač, franjevački samostan i župsku crkvu. Na povratku smo posjetili Osijek, a zatim otišli do obližnjeg Čepina, gdje je sagrađena nova crkva, posvećena našem blaženiku, Leopoldu Mandiću. U večernjim satima vratismo se kući zadovoljni što smo taj dan proveli lijepo i korisno.

Spectator

NADBISKUP GABRIEL BUKATKO U RUSKOM KRSTURU

Početkom ožujka ove godine Sveta Stolica je prihvatila ostavku nadbiskupa Gabrijela Bukatka i imenovala novog beogradskog nadbiskupa u osobi Mons. Alojza Turka. Umirovljeni nadbiskup se je povukao na najveću rusinsku grkokatoličku župu Ruski Krstur, gdje želi provesti svoje umirovljeničke dane i odavde uz pomoć svoga pomoćnog biskupa dr. Joakima Sedgija i četvorice vikara voditi svoju prostranu i rasutu grkokatoličku biskupiju. Tako je Bačka dobila još jednog apostolskog nasljednika, a to je uvijek radost za svako katoličko srce. Gospodin nadbiskup već odavno poboljeva, stoga preporučamo molitvama naših čitalaca, kako bi ove patnje mogao darovati za cijelu Crkvu Kristovu, kao svoj najveći doprinos.

SELENČA

Na Duhove su mladež i djeca župske zajednice u Selenči prigodnim recitacijama i pjesmama pod nazivom DJECA MAJCI — MAJKA DJECI proslavili ovogodišnji Majčin dan. Željeli su se time zahvaliti svojim majkama za njihovu ljubav i skrb i ujedno pružiti lijep doživljaj mladima, koji su toga dana po prvi puta pristupili Zajedničkom Stolu Gospodnjem — svetoj pričesti.

Recitacije i pjesme su bile upućene u prvom redu Djevici Mariji — Majci Isusa Krista, ali su preko nje pripadale i svim našim majkama, koje u Njoj vide svoj uzor i nastojega u svom životu nasljedovati.

Mjesni župnik je u nagovoru istakao da je Isus Krist svoju majku oporučno ostavio Ivanu za majku, ali i svima vjernicima i zato je Ona Majka svih — Majka Crkve. Stoga se mogu njoj s pouzdanjem obraćati i moliti njezin zagovor u svojim potrebama i majke, kako bi bile poput Nje dobre majke svojoj djeci, i djeca, kako bi bila poput Isusa dobra djeca svojim majkama. Na kraju nagovora je pozvao sve neka na tu naknadu mole posebno na blagdan Djevice Marije — Majke Crkve.

Prvopričesnici i svi prisutni su bili veoma zadovoljni sa ovom i ovakvom proslavom Majčinog dana, pa to potiče priređivače da tako čine i u buduće.

PROSLAVA SV VOJTJEHA U SELENČI

23. travnja ove godine na liturgijski spomendan sv. Vojtjeha (Adalberta) u Selenči je održana skromna svečanost u povodu osnutka „Spolka sv. Vojajeha“ katoličkog književnog društva, koje je svojim knjigama, časopisima, molitvenicima, crkvenim pjesmaricama, kao i tolikim duhovnim inicijativama služio Crkvi među Slovacima, bez obzira gdje se oni nalazili. Prije samog slavlja jedan student je pročitao referat o značenju i važnijim podacima iz 110 godišnje povijesti ove značajne vjersko-kulturne ustanove Crkve među Slovacima, a mladi su otpjevali nekoliko pjesama uz pratnju gitare. Euharistijsko slavlje predvodio je bački dekan Lazar Ivan Krmpotić uz koncelebraciju klera iz bačkog dekanata i gostiju prijatelja Slovaka iz svih krajeva naše biskupije. Dekan je u dvojezičnoj homiliji naglasio dva momenta. Vrijednost jedne ovakve vjersko kulturne ustanove za život Crkve u jednom narodu, ukazujući sasvim konkretno na utjecaj koji vršila ova ustanova u samoj Selenči, navodeći ljude, dobro poznaje cijelom selu, koji su svoju formaciju vjerničku i ljudsku izgradili baš pomoću obilate literature ovog društva. Tako formirani u duhu vjernosti tradicijama svog vlastitog naroda i Crkve u njemu, i ovdašnji Slovaci uključit će se u mozaik katoliciteta ove mjesne Crkve u Bačkoj i biti u njoj svojevrsni biser. Temelj je naime katoličkog pomanja jedinstva opće ili mjesne Crkve, samo presveto Trojstvo, gdje jedinstvo rezultira iz samosvojnosti osoba. Drugim riječima jedinstvo Crkve nije unitarizam i nametanje brojnih i jačih, nego puni suživot narodnih grupacija, a da svaki pri tom ostane ono što je i da baš kao takva doprinese ljepoti zajedništva i pravom katolicitetu jedne mjesne ili opće Crkve. Na koncu homilije dekan je pohvalio inicijativu selenčke crkvene općine i njihova župnika g. Michála Zolárka u vezi sa ekumenskim izdanjem „Biblije mladih“ na slovačkom jeziku, istakavši da je to vraćanje duga i poželio im još mnogo ovakvih pothvata na korist sebi i cijeloj Crkvi.

Novi dobročinitelji „Bačkog klasja“:

1) Blaško Dekanj — — — — —	Din.	1.000. —
2) N. Patarčić — — — — —	Din.	200. —
3) Stipo Beretić — — — — —	Din.	50. —
4) Andrija Djaković — — — — —	Din.	400. —
5) Josip Miloš — — — — —	Din.	50. —
6) Provincijalac - Karmelićani — — — — —	Din.	500. —
7) Mihael Zolárek — — — — —	Din.	75. —
8) Josip Pekaović — — — — —	Din.	250. —
9) Andrija Kopilović — — — — —	Din.	400. —
10) Sestre „Naše Gospe“, Zagreb — — — — —	Din.	500. —
11) Antun Gabrić — — — — —	Din.	200. —

JAM

SUBOTIČANI NA HODOČAŠĆU

Pedesetak Subotičana se odvažilo početkom svibnja hodočastiti na MARIJU BISTRICU i TRSAT. Vjernike „Marijina grada“, kako neki rado nazivaju Suboticu, privlače oduvijek svetišta Nebeske Majke: Marija Bistrica, Trsat a posebno Bili Aljmaš.

Crkve Marijinih svetišta su uvijek otvoreno; pravi čuvari takovih svetišta su uvijek spremni primiti hodočasnike. To se obistinilo i ovoga puta. Vlč. gosp. Cindori, župnik, nas je u Mariji Bistrici s radošću dočekao i predveo Gospi Bistričkoj. Premda je on toga dana već primio gotovo tisuću hodočasnika, „predstavio“ je i nas Nebeskoj Majci kojoj smo odali čast sv. Misom, molitvom i pjesmom. Pružila nam se prilika da bez žurbe i gužve, u miru i komotno razgledamo čitavo svetište.

Trsat — najstarije svetište naše domovine i naroda — izgledalo je kao da upraro nas čeka. Gospu Trsatku pozdravili smo zajedničkom krunicom, sv. Misom i pjesmom. Sumrak je padao na nizine, a mi smo se popeli na Gospin brežuljak koji je odsajjivao u večernjem rumenilu. S tog smo vrhunca mogli vidjeti dio onoga nad čime iz nebeskih visina bdi je Gospa Trsatska: mornarima, radnicima zemljoradnicima... O Majčinoj brizi mogli smo se uvjeriti u kapelici zavjetnih darova. Tu se nalaze darovi onih koji su osijetili pomoć Gospe Trsatske. O. Jukundo Jug, čuvar svetišta, pozdravljajući nas, spomenuo je kako nad nama bdi je Nebeska Gospa do juga preko Gospe Trsatske.

Hodočasnički put nas je vodio divnim krajevima domovine. Mogli smo putem uživati u ljepotama Božje raskošnosti koju je pokazao u prirodi: brežuljkasto hrvatsko Zagorje, strmoviti Gorski Kotar i Lika sa predivnim Plitvičkim jezerima i plavetnilu Jadranskog mora. Dok smo se divili Božjim tragovima u prirodi i djelima ruku čovjeka ostvarenim po gradovima, osjetili smo u isto vrijeme ljepotu bratske susretljivosti u samostanima Virovitice a posebno Varaždina i Zagreb.

Domš.

ČETRDESET GODINA SMRTI ALEKSE KOKIĆA

Već je četrdeset godina prošlo od iznenadne smrti svima nama voljenog svećenika i pjesnika bijelih salaša Alekse Kokića sina ovih bačkih ravnic. Ovo ne bi smijelo proći nezapaženo od nas koji smo ga poznavali i cijenili. Onima koji ga nisu poznavali stoji na raspolaganju njegova poslije smrti izdana zbirka pjesama pod nazivom: »Srebrno klasje«. Umro je 17. kolovoza 1940. godine u Cetinju. Sahranjen je 23. kolovoza 1940. god. u Subotici. Želja nam je tih dana od 15. do 17. kolovoza o. godine okupiti njegove prijatelje, znance, braću i sestre na jednu komemorativnu svečanost u Subotici. Zato već ovim putem pozivamo sve one, koji imaju kakvu osobnu uspomenu, stvar ili što slično o Aleksi Kokiću da nam budu dobri kao fotokopiju poslati na adresu: Župni ured, Subotica, Gajeva 2. Također molimo sve one koji bi željeli učestvovati na svečanosti iz bilo kojeg razloga da nam jave na istu adresu.

Odbor za proslavu.

PREMJETAJI I IMENOVANJA

Papa Ivan Pavao II. imenovao je našeg generalnog vikara REHÁK JÓZSEF-a titulom papinskog prelata. Novom prelatu čestitamo. Neka mu ovo priznanje od strane Crkve bude pobudom da se još velikodušnije postavi u službu ovog dijela Božije Crkve i njoj i sebi na korist i izgradnju. Na mnogaja ljeta!

Mons. Matije Zvekanović, biskup subotički svojim dopisom 29/80 imenovao je svojim savetnicima slijedeće svećenike: BARTUSZ JÓZSEF-a iz Sente, IVANA JURIGU iz Sombora, HUZSVÁR LÁSZL-a iz Novog Sada, LÉNER ISTVÁN-a iz Moravice, BLÁŠKA DEKANJA iz Subotice, IVANA VIZENTANERA iz Bačkog Monoštora, MICHÁLA ZOLÁREKA iz Selenče i PÉNZES JÁNOS-a iz Horgoša. Novim savjetnicima želim otvoreno srce i uho, da bi osluškivali glas Duha svetoga i tako pomagali Biskupu da ga i on sam lakše prepozna i čuje, kako bi djelotvornije mogao graditi Crkvu, to živo Isusovo Otajstveno Tijelo u ovim prostorima i u ovaj povjesni trenutak.

U isto vrijeme gospodin Ordinarij imenovao je šest različitih komisija koje mu pomažu kao savjetodavna i radna tijela na različitim područjima života Crkve, kao što su; liturgija, kateheza, obiteljski apostolat, ekumenizan i slično.

Još tokom prošle jeseni imenovao g. JOSIPA PEKANOVIĆA kapelanom u Bajmoku, a g. SZELL JOZSEF-a kapelanom u Temerinu. Bilo uspješno i sretno!

M. MALINSKI „OD BUDJENJA DO POČINKA S BOGOM“

s njemačkog preveo JAKOB PFEIFER „Izvori istine“, Korčula 1979. g. 48. str.

Neka bude odmah rečeno da ovo djelce osvaja te saslužuje do bude dva pa i više puta pročitano. Knjiga „Od buđenja do počinka s Bogom“ ne samo da je uspelo ostvarenje već je korisno i potrebno za život svakodnevnice. Ono u čovjeku budi svijest da mu nije dozvoljeno proživjeti dan neodgovorno, sebično. Težak je propust ne misliti na Boga koga susrećemo neposredno i posredno u čovjeku pa i našem radu. Malinski pokušava s psihološkog stajališta otkriti u čovjeku duševna stanja glede različitih okolnosti života u kojima je dužan ostvariti svoje kršćanstvo i vjeru. Pod jednim novim vidom, Malinski pokazuje mogućnost ostvarivanja ljubavi prema bližnjemu, odnosno kretanje vastitog Ja u društvu. Svjesni život sa središnjom vodi do punijeg razvoja osobnosti tj. ne postoji siva svakidašnjost, već je naš život šansa za širenje dobrote i ljubavi. Stoga pisac ne mimoilazi najosnovnije čine koji čovjeka prate svakog dana: ustajanje, put do posla, dnevno jelo, slavlja, večernja molitva, prije spavanja... da spomenemo samo neka poglavlja te knjižice. Svi ti čini mogu i trebaju biti posvećeni Bogu i bližnjemu. Svaka ljudska djelatnost, i ona najnezatnija, može poprimiti veliku vijednost i dati životu dublji smisao.

Malinskom, uvaženom i najcitanijem poljskom vjerskom piscu, pripada velik ugled u kršćanskom svijetu o čemu govori činjenica da su njegova djela prevedena na gotovo sve evropske jezike. Malinski zaslužuje pažnju već i radi toga što je gotovo četrdesetak godina bio najbliži suradnik pape Pavla Ivana II.

To su sve razlozi da zahvalimo i čestiamo prevodiocu Jakobu Pfeiferu. Ovim je prijevodom obogatila našu kršćansku literaturu. Prijevod je uspio i ne mogu se pronaći veći prigovori. Jezik je suvremen i stilski dotjeran. Izdavač „Izvori istine“ se potrudio za lijepu i praktičnu opremu te knjižice.

Domš

ČITAJTE I ŠIRITE

BAČKO KLASJE

»BAČKO KLASJE« izdaje: Bački dekantski ured, Bačka Palanka. GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Magi. LAZAR IVAN KRMPOTOVIĆ, Bačka aPlanka, Trg Bratstva-jedinstva 30, tel. (021) 74-423 — UREDUJE UREDNIČKO VIJEĆE — Suradnja i dopisi šalju se na odresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća Subotica, Gajeva 2, tel. (024) 21-496 — Narudžbe i uplate slati na adresu administracije. Cijena pojedinom broju ostaje 5 d. Tisak: Štampar. »RUSKE SLOVO« Ruski Krstur. Izlazi povremeno. Tiraž 2000 primjeraka. Oslobođeno od poreza na promet na osnovu mišljenja Pokrajinskog Sekret. za obraz. nauku i kulturu N. Sad br. 413/-523/78 od 27.X.78.